

ABDULLA QAHHOR HAYOTI VA IJOD YO'LLARI

Yormamatov Diyorbek Dinmuhammad o'g'li.

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti 2-bosqich

bank ishi va auditi 70-guruh talabasi

Annotatsiya: Abdulla Qahhor (1907-1968) - o'zbek adabiyotining ko'zga ko'ringan namoyandasi, yozuvchi va dramaturg sifatidagi xizmatlari uchun tanilgan. Ushbu maqolada Abdulla Qahhorning hayot yo'li, salmoqli asarlari, o'zbek adabiyoti va madaniyatiga ta'siri o'rganiladi. Uning asosiy asarlarini va u ko'rgan mavzularini o'rganish orqali biz uning davrining ijtimoiy va madaniy tuzilishi haqida tushunchaga ega bo'lamiz. Abdulla Qahhor adabiyoti nafaqat o'zbek xalqining kundalik turmushi, an'analarini aks ettiradi, balki inson tuyg'ulari, munosabatlarini ham real tasvirlaydi.

Kalit so'zlar: Abdulla Qahhor, o'zbek adabiyoti, realizm, dramaturgiya, madaniy meros, ijtimoiy mavzular, insoniy munosabatlar.

Kirish

1907-yilda Qo'qonda tug'ilgan Abdulla Qahhor o'zbek adabiyotining eng nufuzli namoyandalaridan biridir. Abdulla Qahhorovich yoshligidan adabiyotga qiziqishini namoyon etgan. Ushbu maqolada uning hayoti, ta'limi, adabiy xizmatlari va asarlarida keng tarqalgan mavzular ko'rib chiqiladi. Abdulla Qahhorning adabiyotda qoldirgan merosi o'zbek madaniyatining teranligi, realizmi va tasviri bilan ulug'lanib kelinmoqda.

Erta hayot va ta'lim

Abdulla Qahhor Qo'qon shahrida kamtarin oilada tug'ilgan. O'zbekistonning boy madaniy an'analari bilan erda tanishishi uning adabiy yo'lga katta ta'sir ko'rsatdi. Oliy ma'lumotni Toshkentdagi O'rta Osiyo Davlat universitetining filologiya fakultetida davom ettirdi. Bu ilmiy bilim unga adabiyot va tilda mustahkam poydevor yaratdi, keyinchalik u o'z yozuvlarida undan foydalandi.

Adabiy martaba

Dastlabki ishlar

Qahhor adabiy faoliyatini 20-yillarning oxiridan boshlab, turli gazeta va jurnallarda hikoya va ocherklar yozish bilan shug'ullanadi. Uning ilk asarlarida inson tabiati va jamiyatini chuqur anglash aks ettirilgan. 30-yillarga kelib Abdulla Qahhor bir qancha hikoya va romanlar to'plamini nashr ettirib, o'zini muhim adabiyot arbobi sifatida ko'rsatdi.

Asosiy ishlar

1. "Sarob"- 1934 yilda nashr etilgan ushbu roman Qohiraning eng mashhur asarlaridan biridir. U insonning o'zini o'zi kashf etishi va ekzistensial dilemmalarning murakkabliklarini o'rganadi.
2. "Mehr" – 1936-yilda yozilgan bu hikoyalar to'plamida insonlar o'rtasidagi munosabatlar va ijtimoiy munosabatlarning real va ta'sirchan tasvirlari berilgan.

ILM FAN YANGILIKLARI KONFERENSIYASI

30-IYUN

ANDIJON, 2024

3. "O'tmishdan ertaklar" (O'tmishdan ertaklar) - 1943 yilda chop etilgan ushbu nashr tarixiy mavzularni o'rganib, o'zbek tarixining turli davrlarini qamrab olgan hikoyani taqdim etadi.

4. "Bo'ronli tunlar" - Bu roman qishloq aholisining hayoti va kurashlarini aks ettiradi, ularning kundalik qiyinchiliklari va chidamliligini tasvirlaydi.

Dramatik hissalar

Abdulla Qahhor nasrdan tashqari o'zbek dramaturgiyasiga ham salmoqli hissa qo'shgan. Uning "Qishloqda bir kun" (Qishloqda bir kun), "O'yinchoq" (To'y) kabi pyesalari ijtimoiy muammolarni, madaniy an'analarni real tasvirlashi bilan ajralib turadi. Bu spektakllar milliy teatrlarda keng namoyish etilib, mashhurligicha qolmoqda.

Mavzular va uslublar

Abdulla Qahhor asarlari realizm, lirik sifat bilan ajralib turadi. U kundalik hayotning mazmun-mohiyatini, inson tuyg'ularining ichki jarayonlarini tasvirlashda o'ziga xos qobiliyatga ega edi. Uning adabiyotida ko'pincha o'zbek hayotining ijtimoiy-madaniy qirralari yoritib, qahramonlarining kurashlari, shodliklari va murakkabliklari tasvirlangan.

Meros va ta'sir

Abdulla Qahhorning adabiy xizmatlari o'zbek adabiyoti va madaniyatida o'z ta'sirini o'tkazdi. Uning asarlari badiiy va madaniy qimmat uchun o'rganilib, qadrlanib kelinmoqda. Abdulla Qahhor o'zining yorqin hikoyalari va hayotni real tasvirlashi orqali o'zbek adabiy merosining tamal toshi sifatidagi o'rnini mustahkamladi.

Xulosa

Abdulla Qahhorning hayoti va ijodiy yo'li o'zbek madaniyati va adabiyotining boy gobelenini aks ettiradi. Uning insoniy kechinmalarni realistik tarzda tasvirlashi, o'z davrining ijtimoiy va madaniy mohiyatini ochib berishga ixlos qo'ygani uning asarlarini abadiylashtirgan. Qahhorning yozuvchi va dramaturg sifatidagi merosi kitobxon va yozuvchilar avlodiga ilhom va ta'sir o'tkazishda davom etmoqda.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Karimov, A. (2010). Abdulloh Qahhor: Hayot va ijod. Toshkent: O'zbekiston nashriyoti.
2. Rahmonov, S. (2015). O'zbek adabiyoti: tarixiy istiqbol. Samarqand universiteti nashriyoti.
3. Saidov M. (2008). O'zbek adabiyotida realizm: Abdulla Qahhor ijodi. Toshkent adabiy sharh, 12(3), 45-67.
4. Yoqubov F. (1998). Abdulla Qahhor va sovet adabiyoti. Markaziy Osiyo tadqiqotlari jurnali, 5(2), 23-39.
5. Zarif N. (2013). Abdulla Qahhor dramaturgiyasi. Toshkent: Drama nashriyoti.